

REDACȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.
Pe șase luni ... 10
Pe 1 lună ... 2Nrii de Duminică pe
an 4 cor.Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

FRAZE UNGUREȘTI.

De Vasilie Goldiș.

De câte ori șovinismul maghiar în năvalnica sa pornire a dat peste greutatea mai mari, pe cari prin puterile sale proprii nu le putea învinge, totdeauna a început a suna coarda îndulcirii față de naționalitățile nemaghiare ale țării.

Așa este și timpul de azi.

Orbiți de dorul independenței desăvârșite Maghiarii au crezut, că sunt destul de tari spre a pune în sfârșit mâna pe — armată, până aci ultimul obstacol al visului secular de independență maghiară și în viitor cea mai puternică armă pentru crearea statului național maghiar, ceea ce este identic cu nimicirea etnică a popoarelor nemaghiare din țară.

În năvalnica lor pornire însă, Maghiarii s'au izbit și de astădată de puteri protivnice, cari deocamdată se arată destul de tari pentru de a pune zăgaz torentului șovinistic, cel puțin în ce privește armata comună.

În fața acestei situațiuni Maghiarii ear' încep a înțelege, că în Ungaria sunt și nemaghiari, ne văd, se uită la noi, ne zimbesc, ne trag cu ochii, ba încep chiar a recunoaște îndreptățirea culturii proprii a popoarelor nemaghiare din țară și promet, că ei luntre și punte se vor face pentru de a ferici naționalitățile nemaghiare din țară, numai aceste naționalități să le ajute acum lor pentru ruperia în două a armatei comune sau mai bine zis, pentru crearea armatei naționale maghiare.

Începuse cântarea aceasta încă archișovinistul Bartha Miklós, Dumnezeu să-l ierte. Acum chiar Kossuth Ferencz, capul partidelor, coaliate în scopul armatei naționale maghiare, scoate ziar românesc și promite Românilor marea cu sarea.

Mai mult. Fruntașii coaliției încep a scrie articoli de fond prin ziarele unguerești, ce apar pe teritorii locuite mai ales de Români. Astfel tocmai la anul nou al nostru «Arad és Vidéke» din Arad publică un articol de contele Apponyi Albert «despre chestiunea naționalităților», ear în «Temesvári Hirlap» din Timișoara în aceeași zi cetim un articol de fond scris de Szivák Imre sub titlul «Naționalitățile și apărarea constituției».

E sistem la mijloc Matadorii coaliției umblă să îndulcească popoarele nemaghiare, pentruca acestea cel puțin să nu accentueze opoziția lor față de maghiarizarea armatei, ori chiar să ajutore pe Maghiari spre scopul acesta.

Simptom de cea mai mare gravitate, procedura aceasta a domnilor coaliției. Căci la deschiderea dietei, dl Apponyi nici nu voia să ia act de existența deputaților naționaliști, ear principalul organ de publicitate al coaliției «Budapesti Hirlap» la începutul campaniei, îndreptate spre sfășierea armatei comune, a declarat hotărât, că Maghiarii vor purta lupta singuri, de ajutorul naționalităților nu au nici o lipsă, căci lupta se poartă în numele întemeierii statului național maghiar și nimeni să nu se mângâie cu gândul, că Maghiarii vor ajunge odată atât de strâmtorați, în cât să facă concesiuni naționalităților nemaghiare din țară în paguba acelu stat național maghiar.

După luptele unui an de zile însă Maghiarii s'au convins, că forțele lor proprii nu sunt suficiente pentru luarea redutei, asupra căreia au dat asaltul. Iși caută acum aliați, își întorc privirile rugătoare spre naționalități.

Din capul locului trebuie să o spunem însă coaliției, că sunt zadarnice încercările ei de a câștiga sprijinul naționalităților nemaghiare pentru lupta politică, pe care o duce acum majoritatea parlamentului ungar. Lupta aceasta are de țintă tot visul cel vechiu al politicii maghiare, adică prefacerea statului poliglot ungar în stat național maghiar, ear noi, popoarele nemaghiare ale Ungariei, vom recunoașterea caracterului poliglot al statului în legile lui fundamentale și vom egala îndreptățirea națională a tuturor popoarelor țării. Coaliția pe de o parte și popoarele nemaghiare ale Ungariei pe de altă parte au așadar scopuri politice absolut contrare și urmarea firească din această constatare idiscutabilă este, că ele nu pot merge pe aceeași cale, nici nu se pot întovărăși în acțiunile lor politice.

E lucru într'adevăr supărăcios, că bărbați ca Apponyi Albert și Szivák Imre ne țin atât de naivi, încât să ne creadă accesibili pentru ademeniri, cari nu conțin absolut nimic real, ci se reduc la simple fraze unguerești.

Fiecare luptă pentru independența maghiară a fost totodată și luptă pentru libertatea poporului, fiecare avansare a ei a sporit cu nouă cuceriri drepturile de libertate ale tuturor cetățenilor patriei — zice contele Apponyi Albert. Și se provoacă la faptul, că la desființarea iobăgiei nu s'a făcut deosebire între Maghiari și Nemaghiari.

Oare pentruce nu vedem naționalitățile noastre alăturându-se cătră noi întru apărarea comoarei noastre comune, întru apărarea constituției maghiare? — întrebă Szivák Imre. Și adaugă: «Atributele mari ale naționalității sunt: limba, biserica, școala,

cu un cuvânt cultura națională. Nimeni nu intenționează vre-o invasiune asupra acestor terene, căci autonomia lor (a naționalităților) pe aceste terene este asigurată prin legile patriei noastre și noi, cari luptăm pentru întregitatea constituției, socotim de sfânt fiecare atom al ei, nimeni deci nu se poate teme, că noi am fi în stare a vătămă legile țării».

Domnul Szivák Imre a fost însă până acum membru al partidului liberal, de vre-o două decenii. Oare cu partidul liberal d-nul Szivák s'a întovărășit pentru călcarea constituției, nu pentru apărarea ei? Așa trebuie să fie, căci articolul de lege XXXVIII din 1868 dispune, că fiecare elev al școlii populare să fie instruit în limba sa maternă, iar guvernele liberale, pe cari le-a spriginit dl Szivák, au călcat în picioare legea aceasta. Și ce știe d-nul Szivák despre legea de naționalități?

Știe de bună seama, că legea nu s'a scos din vigoare, dar' nici odată nu s'a aplicat, ci tocmai din contră toate guvernele liberale, pe cari le-a spriginit dl Szivák, au călcat în picioare legea aceasta. Este într'adevăr uimitoare temeritatea dlui Szivák Imre, când susține, că «nimeni nu intenționează vre-o invasiune» asupra limbei, școlii și bisericii noastre, când dinsul prea bine știe, că tocmai acestea bunuri scumpe ale noastre sunt ținta celor mai vrăjmașe atacuri din partea tuturor politicianilor maghiari.

Politicianii maghiari mereu se provoacă la aceea, că dinșii libertățile publice și drepturile constituționale nu le vreau numai pentru Maghiari, ci le vreau pentru toate popoarele țării. Faptul este însă, că nimeni dintre politicianii maghiari nu a protestat în contra acelor ordinațiuni ministeriale, cari naționalităților nemaghiare li-a denegat chiar și dreptul de a fi.

Domnii coaliți să o știe odată, că nouă fără naționalitate nu ne trebuiesc drepturi. Să o știe, că frazelor de îndulcire nu le dăm nici o credință, căci nici odată până acum promisiunile, ce ni-s'au dat, nu le-au ținut. Nici legile chiar, pe cari le-au adus de silă la aparență măcar, în favorul nostru, nici odată nu le-au pus în practică.

Bătuți de toate vânturile, duși pe gheață de nenumărate ori, înșelați și folosiți spre scopuri străine de interesele noastre naționale, noi am învățat în sfârșit, ceea-ce trebuia să știm dela început, că mântuirea noastră numai prin noi înșine se poate săvârși.

Mulțumim coaliției pentru invitare, dar' o refuzăm cu toată hotărârea. Vestigia terrent.

Poftească Maghiarii a-și întemeia singuri statul lor național maghiar. Noi ne apărăm sărăcia și nevoile și neamul. Dumnezeu va fi cu noi.

VÂNZARE MARE pentru transportare
toată marfa din magazin: articole
de sticlărie, porcelan și lămpărie se
vând cu prețuri foarte reduse

de prăvălie.

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert
liferant de curte a A. t. Sale
archiducelui Iosif
Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.
Telefon de oraș și com. 289.

La periferii.

— Criza. —

În Budapesta țin lanț conciliabilele pentru pace. Ieri a fost atras în acțiunea de pace și Wekerle Sándor. Șefii coaliției au ținut conferință la locuința lui Kossuth, din care a transpirat vestea formării unui cabinet de tranziție sub prezidența lui Wekerle.

Pe când acestea se petrec în Budapesta, din Seghedin, Satoraljaiújhely vin vești de scandal petrecute în salele comitatelor drept semne pentru dispoziția de pace ce domnește la periferii.

Eată ce s'a petrecut:

Operetele din comitate.

Eri s'a ținut în Szegedin instalațiunea fișpanului Dr. Nagy Mihály care a depus jurământul în prezența protonotarului suspendat dar repus prin ministrul de interne Tóth Mihály, a căpitanului de poliție Rainer Jozsef și a membrului în congregație Politzer Sándor.

Ordinea a fost menținută de 2 companii de infanteriști, o companie de husari, și o sumedenie de jandarmi. Fișpanul a sosit după amiază la 2 ore în Seghedin. Din tren s'a coborât însoțit de 12 jandarmi.

După instalațiune, părăsind sala, fișpanul a fost insultat pe trepte de vre-o 10—12 membri în congregație, împotriva cărora au trebuit să-l apere jandarmii. Un jandarm a fost constrâns să-și folosească chiar arma, și a împuns pe un muncitor cu numele Piaszti György.

Afară pe strade, mulțimea fanatizată a ajuns mai de multe ori în conflict, cu jandarmii mai ales, cari au dat o salvă de împușcături în aer.

Sunt o grămadă de deținuți.

S'anonță din Satoraljaiújhely, că fișpanul, contele Pallavicini, a scos cu putere brachială din sala comitatului pe vicișpanul Dókus, care deși suspendat, n'a voit să-și predea oficiul.

Dimineața la 10 ore s'a prezentat însoțit de doi jandarmi, oficerul Lukovich și l-a somat pe vicișpan să-și părăsească oficiul. La întrebarea vicișpanului, că la a cui ordin se face aceasta, oficerul a spus că la ordinul fișpanului. Vicișpanul a declarat apoi, că pe fișpan nu-l recunoaște legal și nu i-se supune ordinelor. La aceasta oficerul a dat ordin celor doi jandarmi, cari l'au luat pe vicișpan de mâni și l'au poștit pe ușă afară.

Cazul a făcut mare senzație în oraș.

Congregația comitatului Selymecz a hotărât acum și a doua oară să nu-l instaleze pe fișpanul Szabó Mihály.

Mâne va sosi în Selymeczbánya patru companii de soldați.

Unguri și naționalitățile.

Dr. Rákossy, directorul ziarului, »Budapesti Hírlap« președinte al asociației jurnaliștilor maghiari, a făcut următoarele declarațiuni corespondentului ziarului »Le Temps«.

»Regatul Ungariei e admirabil de bine constituit, și nu e remarcabil numai prin instituțiunile sale, ci chiar și prin topografia sa. Maghiarii s'au strâns în marea și fecunda câmpie centrală pe care o traversează Dunărea și Tisza. Ruteni, Slovaci, Români, Sârbi și Germani locuiesc frontierele. Majoritatea lor locuiesc în munții care delimitează Ungaria la Nord la-est și la sud.

Ori nici odată mișcările poporului nu se produc de jos, în sus. Cei din munți se coboară totdeauna către câmpiile fertile ale regatului. Națiunile împrăștiate dela periferie se apropie de centru spre ași câștiga existența. Ele se perd în masa ungară, așa se explică reconstituirea națiunii noastre și a statului nostru din fiecare mare catastrofă. Secretul forței noastre e în pusta noastră.

Actualmente situația noastră față de celelalte naționalități nemaghiare e foarte bună.

Eșecul tentativelor pangermaniste făcute acum câțiva ani e complet.

Raporturile noastre cu ceilalți germani (Șvabi) sunt excelente.

Oarecare agitațiune domnește printre românii din Transilvania. S'au împărțit și sume de bani. Poate că banii au venit din regatul României prin căi indirecte. În orice caz ministrul Feyérváry a favorizat mișcarea aceasta. Meetingurile țărănești au fost interzise de către autoritățile locale. Românii s'au adresat la Budapesta și au avut câștig de cauză.

Preoți, avocați și câțiva deputați naționaliști români au putut face propaganda lor. Astăzi ministrul e speriat și trimite jandarmi și trupe. Din partea slovacilor nu e nimic de temut. La sârbi totul merge bine. Majoritatea s'au raliat la politica magiarofilă formulată la congresul croat din Fiume.

Ungaria nu caută nimic la nord nici la vest. Dar către sud îi este deschisă o splendidă cale de expansiune.

Debușul ei natural nu e Fiume ci Salonicul. Ea trebuie să organizeze Balcanii. Viitorul nostru e într'o colaborare cu Slavii din Sud. Trebuie ca Dalmația să ni se dea înapoi.

Noi trebuie să avem un ban și în Bosnia ca și în Croația.

Noi știm ce se întâmplă când maghiarii vin în contact cu sârbi.

Sârbi au devenit maghiari sau au dispărut.

Noi mai știm că aceasta politică e contrar politicii imperiului german.

De aceea nu voim să imităm cu nici un preț pe Norvegieni, sunt nebuni în toate părțile dar cine-i bagă în seamă.

Cehii sunt o gardă în contra Germaniei și Polonezi în contra Rusiei.

Austria are trecerea imperiului german.

Habsburgii trebuie să conserve pe Austria, e regatul ei de apărare, e ansamblu de țări care asigură resursele necesare unei mari puteri.

Dar punctul de gravitate trebuie să fie Budapesta.

De aici trebuiesc îndreptate armatele de asalt.

De pe acum atitudinea noastră față de Germania a început să se modifice. De sigur nu se pune chestia de a se ști dacă Ungaria nu va continua a fi unul din stâlpii Triplei-Alianțe. Statul e dator să-și creeze acest rol din expansiunea care o va lua.

În aceea ce privește criza ungară, dr. Rákossy crede că fatalmente mai târziu sau mai de vreme se va termina printr'un compromis. Și nu crede în posibilitatea unei lovituri de stat.

„Românii din Statul-Ungar“

Confiscarea cărții dlui Russu Șirianu. — Darea lui în judecată. — Decisia senatului de punere sub acuzare. — Dreptatea a învins.

Oradea mare, 15 Ianuarie. Se știe, că în anul 1904 dl Russu Șirianu a scris o carte: »Românii din Statul-Ungar«, care a fost premiata de »Academia Română«. Nici nu sosise însă aici vre un exemplar dintr'însa, și presa maghiară, îndeosebi »Magyar Szó« și cele aradane, pornise o campanie violentă, afirmând, că opera dlui Russu cuprinde cea mai criminală agitație și îndemn la ură împotriva ungarilor.

Natural, că primele exemplare, șapte la număr, sosite la librăria P. Simtion din Arad au fost confiscate ear dl Russu a fost dat în judecată pentru agitație.

Azi senatul de punere sub acuzare dela tribunalul de aici a desbătut asupra propunerii procurorului Virágh Béla de a pune sub acuză pe dl Russu, care se prezentase la proces însoțit de tinărul și talentatul avocat Dr. Iustin Marșieu din Arad.

Desbaterile n'au fost publice, deci n'am putut fi de față, să văd cele petrecute.

Am avut însă prilej să aflu următoarele:

În vorbirea de învinuire procurorul și-a îndeplinit după lege slujba; apărătorul Dr. Iustin Marșieu a ținut o cuminte apărare și dupe-ce s'a apărât și dl Russu, cei trei judecători s'au retras să se sfătuiască. Reîntrând în sală, președintele a adus hotărârea: Propunerea procurorului de a se pune sub acuză d-nul Russu se respinge (a arătat pe larg de ce) și după-ce hotărârea ajunge la valoarea de drept (căci procurorul o poate apela) cărțile confiscate se vor da înapoi, deci și din România cartea putea să între, neaflându-se în ea lucruri oprite de lege.

Dl Russu a luat la cunoștință hotărârea, procurorul însă a înștiințat că face apelată.

Sărbătorile în Oradia.

— Corespondență particulară. —

De când în strălucitul și bogat dotatul scaun episcopesc român gr. cat. de aici a fost așezat P. S. Sa Episcopul Dr. D. Radu, nu numai în viața noastră bisericească, dar și în cea socială s'a făcut o schimbare mare și îmbucurătoare.

Mare praznic a fost pentru noi în deosebi ziua a doua de Crăciun, când P. S. Sa a întrunit în palatul său fără păreche și la bogata sa masă pe toți cărturarii români din Oradia, fără osebire de biserică și vârstă. Cei gr. catolici erau la un loc și alături cu geoco-orientali, bătrâni și tineri.

La masă, firește, s'au ținut vorbiri. Cei dintâi a fost rostită de P. S. Sa Episcopul care și-a arătat bucuria, că poate primi la casa și masa sa flamura Românilor din Bihor. A avut cuvinte frățești în deosebire pentru dnii I. Vulcan acad. și nestorul publiciștilor români și pentru dl Iosif Roman, cari își serbau și ziua numelui. După-ce aceștia au mulțumit, a ținut o înșufletită vorbire vicarul gr.-or. Vasile..., gând dragostea și cinstea, pe care o au toți Românii față de P. S. Sa Episcopul Dr. D. Radu și peste tot, atingând coarde, cari au încălzit inimile de frate.

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului.
delațură tosa. Neoma. asndărea noaptea.

Se prescrie zilnic de numărâși medici și profesori la morburii de plumăni, catarurii, tusă convulsivă, scrofulosă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preții, să se ceară totdeauna: **impachetarea originală „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Eletia).

„Roche“

Se capetă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla

La Crăciun a slujit în biserica episcopescă, ajutat de canonici și alte fețe bisericesti, însuși P. S. Sa Episcopul.

În ziua Anului-Nou în biserica gr.-or. a servit și a ținut o predică înălțătoare P. C. Sa Vicarul V. Mangra.

Având ziua numelui, P. C. Sa a fost obiectul unor manifestațiuni însemnate de simpatii și venerațiune. A fost de l'a felicitat P. S. Sa Episcopul Dr. D. Radu, Escelelentele Lor Feldmarșal Csanádi, Iohann Freiherr Karg von Bebenberg, colonel, apoi Săvel Kalmán, președintele Tablei, Bekási, comandantul honvezilor din loc, vicișpanul Miskolczy Ferencz, primarul Rimmler, etc. etc., după-cum a primit d'asemeni număroase felicitări din toate părțile locuite de Români.

Din România.

Moartea lui Eugen Stătescu a produs cea mai adâncă impresiune în toate cercurile.

A. S. R. Principesa României a exprimat d-nei Stătescu condolențele sale prin intermediarul d-nei Greceanu.

A. Sa R. Principele României de asemenea a însărcinat pe aghiotantul Său de a exprima doamnei Stătescu cele mai vii regrete.

Eată decorațiunile, pe cari le avea bărbatul de stat:

1. Marea cruce a ord. Steaua României.
2. Marea cruce a ord. Coroana României.
3. Medalia Apărătorilor Independenței.
4. Crucea trecerei Dunărei.
5. Crucea de cl. I. a ord. Casei de Hohenzollern-Sigmaringen.
6. Marea cruce a ord. Francisc Iosif.
7. Marea cruce a ordinului Coroana de fier.
8. Marea cruce a ordinului Osmaniei.
9. Marea cruce a ordinului Frederic de Wurtemberg.
10. Marea cruce a Casei saxone Ernestine.
11. Marea cruce a ord. Tacova.

Banca Națională a României a împlinit 25 ani de existență.

Înființată la 1880, sub guvernul lui Ion Brătianu, Banca Națională, grație înțeleptei conduceri, a ajuns azi să fie primul nostru institut de credit, a cărei republicațiune s'a întins și peste granițele țării.

Din străinătate.

Un sistem engleză în Japonia. Dl Cecil Gurney, consul general al Angliei la Marsilia, a primit ordinul de apropiată sosire a unei importante misiuni engleze care se duce în Japonia.

Această misiune, dirijată de principele Arthur de Connaught, nepotul regelui Angliei, se mai compune din lordul Redesdale, amiralul sir Edwar Hobar Leymour, primul aghiotant al regelui, locotenentul general sir Thomas Helly Henry, colonelul Arthur Lampson și o suită număroasă.

Simpla enumărare a titlurilor purtate de înaltele parsonagii ce compun această mi-

siune este suficientă ca să ne dea idee de importanța ei.

Ea are următorul rol de îndeplinit, după cum spun ziarele străine.

Principele Connaught a fost personal însărcinat de Eduard VII de a remite mikedului însemnele ordinului Jaretierei, care ordin i-s'a conferit în urma semnării noului tratat anglo-japonez. Alte misiuni mai sunt încredințate nepotului regelui, dar ele nu se cunosc încă.

Din municipii.

Congregația extraordinară în comitatul Timișorii. Fișpanul Timișorii Molnár Viktor a convocat pe 29 l. c. crt. congreagație extraordinară, cu mai multe agende interesante la ordinea zilei. Pe noi ne interesează mai mult interpelațiunea anunțată și luată în ordinea de zi, a protopopului Buziașului, Iona Pepa, în chestiunea zvonurilor mincinoase despre revoluția românilor. Vrednicul luptător din comitatul Timiș, va veșteji după merit manoperile infame ale administrației.

Abonați „Tribuna“!

Abonați »Tribuna«, — eată cum să se întâmpine unii pe alții prietenii și cititorii nostri, și toți Români de bine cari vor să spriginească pe luptătorii naționali.

Rugăm îndeosebi pe abonenți să grăbească cu reînnoirea abonamentului, trimițând banii chiar de p'acum.

Deși în anul ce începem »Tribuna« se va înfățișa cu însemnate îmbunătățiri: se va tipări cu litere noi și pe hârtie mai bună, numărul de Duminecă (pentru popor) va fi de 12 pagini, totuși

prețul abonamentului rămâne același:

20	coroane	pe un an,
10	»	» jumătate an,
5	»	» trei luni,
2	»	» o lună.

Numărul de săptămână, pentru popor, va costa:

4	coroane	pe un an, ori
2	»	» jumătate an.

Îndeosebi acum, când kossuthiștii vor să otrăvească sentimentele naționale cu foaie românească scrisă după gândul lor, preoții și învățătorii români să-și socotească drept o sfântă datorie a face abonenți cât mai mulți pentru »Tribuna«.

Numai întărindu-ne unii pe alții, vom putea duce la isbândă însăși lupta pentru binele neamului.

»TRIBUNA«.

Telegrame.

Alegeri în Anglia. Londra, 15 Ianuarie. Incât se cunosc pân'acum rezultatul alegerilor, partidul liberal a învins pe toată linia. Fostul ministru-președinte Balfour a căzut; contracandidatul său liberal l-a majorizat cu 1980 voturi. Dintre alegerile de azi se cunoaște rezultatul în 12 cazuri, pretutindeni au învins liberalii. În partid domnește colosală însuflețire. Londra prezintă icoana unei mișcări foarte vii. În redacții și localuri de cluburi e colosală afluență, masele sunt în delir pentru învingerea liberalilor. Pe piețele publice de pe tribune improvizate se vestesc rezultatele din provincia, mulțimea izbucnește în urale la veștile de biruință a liberaillor.

Atentat. Cernicov, 16 Ianuarie. Impotriva guvernatorului Ciorstov s'a făcut atentat cu dinamită. Când guvernorul se întoarcea acasă dela biserică însoțit de nevasta sa, s'au aruncat asupra trăsorii sale două bombe. Guvernatorul a fost rănit grav, ear soția sa mai ușor. Atentatorul a fost prins.

Consiliu comun de ministri. -Bud. Tud anunță că mâne după amiază se va ține în Viena un consiliu comun de ministri în chestinnea convențiilor comerciale cu străinătătea,

D'ale meseriașilor.

Brad, 12 Ianuarie 1906.

Patru ani au trecut din 1 Ianuarie 1902, când pentru prima-dată prin un profesor dela gimnaziul român din Brad, au fost convocați toți meseriașii români din orașelul susnumit la o consfătuire comună asupra îmbunătățirii sortii lor.

La acea consfătuire s'au și prezentat aproape toți meseriașii. Deschiderea consfătuirii s'a făcut prin o vorbire bine simțită. S'a arătat, cum meseriașii români din alte centre, — de pildă cei dela Sibiu, Arad, Brașov, Orăștie ș. m. d., — sub conducători harnici și cu inimă pentru înaintarea meseriașilor, — au pus și pun cu însuflețire adevărată, umăr la umăr formând mănunchiuri solide, societăți binefăcătoare pentru îmbunătățirea sortii lor în special, pentru a poporului nostru în general.

Vorbirea ținută a avut efect. Atunci s'a hotărât înființarea reuniunii meseriașilor din Brad după modelul celor existente, pentru spriginirea și ajutorarea tinerilor deștepți — dar săraci, cari îmbrățișează vre-o meserie. Că reuniunea nu s'a înființat până astăzi, deși statutele sunt gata, — a fost singur acel motiv, — ca mai întâiu meseriașii să se deprindă pe cale socială, prin petreceri aranjate de ei, prin darea de reprezentațiuni teatrale-declamatorice, prin contribuiri după putința lor, și pe calea asta să se pună basă unui fond pentru ajutorarea învățăcelilor și sodalilor de meseriași români.

De atunci 1902 și până la finea anului 1905 st. v. bravii meseriași români au dat 7 reprezentațiuni teatrale-declamatorice, 2 petreceri de joc și un maiial, — toate cu bun succes moral și material. Recunoștința și mulțumita meseriașilor se exprimă inteligenții române din Brad, care fără pregetare s'a prezentat la toate petrecerile și a contribuit cu obolul ei la formarea fondului, — care fond astăzi face suma frumușică de peste 600 cor.

Spre bucuria meseriașilor și acum la 26 Decembrie 1905 a doua zi de Crăciunul românesc, cu ocaziunea producțiunei teatrale s'au prezentat între meseriași întreaga inteligență din Brad începând dela dl deputat Vasile Damian, până la cel din urmă scriitor precum și întreg corpul didactic dela institutul gimnasial.

Reprezentarea piesei »Peatra din casă«, Interpretarea rolilor prin domni: Anton Filip (Pălcu), dl Sabin Jula (Nicu), d-ra Elena Schwarniczky (Zamfira), d-ra Tecla Bena (Marghiolița), dl Ioan Siminiu (Leonil), dl Sab. Indrieș (Her Franz), d-ra Ida Cainap (țiganka) și dl Petru Florinca a secerat aplausele publicului ales și foarte număros.

«Moțul și Săciul» scenă din 48 de V. At. a fos cu entuziasm predată de dl Filip Tirica, mășar, reprezentând pe «Moțul» în haine de moț, pe un vârf de munte îmbrăcat cu mușchi și molizi, trăgând din fluier «Dela Nistru pân' la Tisa», — și de dl Anton Filip, bărdăș, reprezentând pe «Săciul» în haine săcuesti. Frenetice au fost aplausele.

Nu mai puțin au stors aplausele publicului dl Filip Tirica, dșoara Telca Benea și dl Sabin Jula în predarea piesei «Paraclisul» interpretându-și fiecare rolul cu deplin succes.

După terminarea piezelor teatrale a urmat dansul, care cu multă animație a durat până la 5 oare dimineța.

În treacănt amintesc familiile, cari au participat la această producție împreună cu joc: On. D. protopop și deputat Vasile Damian cu familia; Dr. I. Papp, avocat cu familia; Dr. P. Opriș, director gimnazial cu familia; St. Albu, cu familia; Petru Rimbaș cu familia; Vasile Boneu cu familia; Tr. Suci, profesor; Adam Damian cu soția; Ioan German, And. Bogdan, Iosif Tisu, paroch în Cebea cu familia; George Părău, director emer. cu doamna; Dr. T. Tisu, Dr. Bamgarten etc. Dșoare au fost: surorile Amalia, Mina și Gizela de Papp, Aurora Damian, B. Radevoeviciu din Bozoviciu, Iustina Stanciu, M. Golda, Gratiana Boneu, Ana Zerna, Tecla Benea, Elena Schwarniczki, Ida Cainap, Roma și Aur. Costin etc. etc.

Comercianți au fost dñii: Ioan Cutean cu soția, Nic. Obădău, Ioan Stanciu cu soțiile, N. Maniu, otelier etc.

Meseriși: Ilie Zerna, P. Cioflica, P. Pop, Mil. Giurgiu, Nic. Timbus, Aron Radu, Sortoc Iosif, Sab. Iulia, Fil. Tirica, Vasile Tirica, N. Tirica, Nic. Costea, An. Filip, N. Cainap, Vasile Crucin, I. Schwarniczki, Mihel L., Login Laslo, Vasile Irodenca, F. Irodenca; Ioan Săbău, E. Pop, Toder Banciu, Ioan Bota, Aur. și Nic. Petroviciu; frații N. și A. Luca, Ioan Bogdan, Indrieș, Ronta, Brădean etc.

Tinerii atât cei dela școalele superioare, cât și cei din gimnaziile superioare formau o pleiadă frumusească.

În paușă profesorul V. Boneu, la insistența meseriașilor, în mijlocul cărora se afla, le-a rostit o vorbire încurajatoare.

Între altele a accentuat: dacă d-voastră dlor măiestri aci acasă și ceilalți din celelalte centre veți fi uniți în cugete și simțiri; dacă veți voi toți în bunăînțelegere ajutându-vă reciproc după putință; dacă ne vom pune în legătură cu toți meseriași din toate centrele: Brașov, Sibiu, Arad, Bistrița, Orăștie, Brad, etc. cu planul de a forma un trust mare și puternic, care să cuprindă în

sine toate reuniunile mai mici a meseriașilor din diferite centre, — atunci ne vom apropia de limanul mult dorit.

Atunci unul fiecare, din copiii d-voastre și a celor destoinici, cari vor îmbrățișa meseriile, spre a se putea perfecționa în branșă sa aleasă, va putea fi trimis în una din țările, în cari industria și comerțul — două isvoare de îmbogățire și întărire, este în floare.

De acolo reîntorcându-se în centrul de unde au fost trimis, cu experiența, cu prestarea lucrului solid, frumos și ieftin și cu instruirea învățăcelilor, să poată pe deplin îndestuli publicul, în mijlocul căruia trăiește și să-și câștige încrederea lui.

Pe calea aceasta, fii d-voastre ajungând la stare bună materială vă veți putea afirma și pe cale socială-culturală. Vă veți câștiga, poziția cuvenită, deamnă între clasele sociale. Mai mult încă, veți câștiga iubirea și spriginul întregii noastre națiuni.

Da, căci atunci iubiților domni măestri, în orice oraș, sat ori cătun veți trăi, veți deveni un stâlp puternic al patriei și al națiunii, din al căreia sân ați ieșit și nutrit. Un stâlp, o stâncă de granit, de care se vor sfărâma orice vifore.

Atunci veți fi nu numai mândria patriei, ci și a națiunii noastre. Atunci, păstrând statornicia, răbdarea și mlădiarea, care te face să te ridici ori de câte ori te îndoiești — însușiri proprii a Românilor — veți fi în stare a păzi cu voință tare susținerea și cultivarea avutului nostru național: a limbei, por tului, datinelor, obiceiurilor și a sfintelor noastre legi strămoșești.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Un oaspe.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 16 Ianuarie 1905.

— **Distincțiune.** M. Sa Regele României a oferit d-lui prof. Dr. Teodor Tarnavski ordinul «Coroana României» cu caracterul comandor al acestui ordin.

— **Crăciunul în Băsești.** Ajunul de Crăciun precum în alți ani astfel și în acest an a adus bucurie și școlărilor buni din Băsești, ba și altora, dându-le ilustrați bărbat al nostru dl George Pop de Băsești școlărilor căciule, căputuri, opinci, cizme și alte haine nouă de iarnă, fetelor, pe lângă cele de mai sus și năfrâmi, precum și poame, mere, nuci și prune uscate. Ear mai multor familii din sat, în ajun li s'an împărțit mâncări de dulce cărauri, pâni și vin și altele. Dumnezeu sfântul să-i răsplătească cu bogatele sale daruri.

RAZE...

Călătoriam cu trenul pe linia Teiuș-Arad-Budapesta. Eram doar singurul suflet într'un cupeu de cl. II-a. Și cum stam la fereastra cupeului și auziam bubuitul monoton al roatelor, îmi venea aminte de: «Și cum vin cu drum de fier, toate cântecele pier».

Eram trist din seamă afară! Și mii de gânduri, cari de cari mai sinistre se întreceau să-mi cuprindă și să-mi întunece mintea...

Singur în cupeu! Trecusem de Orăștie, — acest oraș viori — locuit de atâția buni români. Lăsasem la spate un frate dulce și atâția cunoscuți. În aceea parte a Murășului se întind sate frumoase românești, — spălate de valea Murășului și scâldate în raze de soare. E patria mea. Unul din aceste sate e locul meu natal — de care atâtea dulci amintiri mă leagă...

Da, amintiri! Cu atâtea am rămas. Aci sub glia rece își odihnește somnul de veci sârmanul meu tată, un om mult trudit, năcăjit și de alții. Dar' acum doar me nemai încurcând planurile nimanui.

Și mama? O mama și surorile — ele au trebuit să plece.

S'au dus... Azi nu am pe nime aci decât pe câți-va cărturari și rudeni mai depărtate, cari cu drag m'ar vedea între ei...

Un moment — m'am cugetat — să mă duc să-mi văd vatra părintească!

Dar nu, nu! Acolo alții stăpânesc acuma și pentru mine ar fi numai să mai adaug un suspin mai mult la cele de până acum. Ar fi să-mi amăresc suferința, să mă simt și mai străin și părăsit, de cum mă simt.

Nu, nu mă duc! Dragi plaiuri, rămâneți cu bine! Cine știe, de vă voi mai revedea vreodată!

În Deva, un cuib jidovesc și țigănesc, un oraș corcit, m'am dat jos. Nu ca să rămân aci. Aveam de gând să plec mai departe.

Îndată după ieșirea din gară, m'au năpădit surugii. Care de care mai complexant.

Am ales unul, care avea cai mai buni și pentru un bagatel (?) de 12 cor., l'am angajat să mă ducă la Brad.

Mi-a așezat geamantanele și eu de asemeni m'am făcut comod și haid la drum.

Surugiul meu încă a fost ceva corcitură. Dar asta nu împoartă! L'am făcut atent că eu nu-s «măria sa» și tot ce ași dori de la el ar fi să-mi facă posibil a ajunge cât mai curând în centrul falnicului Zarand.

Era chiar o zi de Joi. Am plecat și cum am trecut podul Murășului și după ce i-am părăsit și țermul, îndată m'am simțit mai bine. Se părea că mă deștept la o nouă viață! Tot năcăzul și tot amarul mi-a trecut. Și simțiam aerul răcoros și bine făcător al văii Căianului, ear trăsura înainta repede.

Într'o oră și jumătate am fost la Vălișoara. Loc de voinicești fapte pentru unii, și de tristă aducere aminte pentru alții.

Se văd încăci, la isvorul cu scoc, săpăturile plebei revoltate odată! Sanțul cel mare, care a astrucat cu sutele pe înfumurații părinți și mame ale și mai înfumuraților baronași și mari «proprietari» odată în Zarand, dar acum scăpătați. Poate chiar trecem peste osâmintele lor prefăcute înpraf!

La dreapta îmi rămâne grădina cu arborii comemoratori ai reginei Elisaveta.

— **Este liberate de presă în Ungar**
Până aci așa ziceau șovinisti că este. Publicii români erau aruncați cu duiumul în temniți, asta era — tot libertate de presă. Acum s'a tors puțin roata și zelosul procuror își îndreptă puțin atenția și asupra ziarelor șoviniste. de zi, confiscări, procese și perchiziții în recuțiile șoviniste. Titlu, se găsește căci nici o t... nie n-a ajuns încă în confuzie, când i-a trebuit pretexte. Este dar libertate de presă în Ungar venerabili șovinisti?

— **Calumniator condamnat.** Joi, s'a pertractat la tribunalul din Brașov procesul intentat de păr. Dr. Vasile Sașmăsarului lăncu Coliban, care publicase înaintea de asta cu doi ani un pamflet plin de calornie la adresa părintelui Saftu. Tribunalul a aflat vinovat de calornie pe lăncu Coliban și l'a osândit la amendă și suportarea cheltuelilor, cari laolaltă fac aproape 700 cor., eventual închisoare. Adversarul părintelui Saftu a fost dl Simion Damian, președintele camerei advocațiale, iar apărătorul calomniatorului a fost Dr. Nicolae Manoiu. Cererea d-lui Damian pertractarea s'a făcut escluderea publicității.

— **Societatea comercială pe acții «Cordia» din Sibiu.** După-cum cu adâncă călătorie de rău cetim într'un comunicat oficios al «Telegrafului Român», aceasta întreprindere națională, de care se legau atâtea speranțe, și-a pierdut întreg capitalul fundațional de 200.000 cor. Ni-se comunică acum, că în contra direcției societății s'a dat o acțiune civilă pentru neobservarea statutelor și o acuză penală la tribunalul reg. penal din Sibiu. Cea dintâiu s'a și terminat cu amendă asupra tuturor membrilor din direcțiune, a doua este încă pendentă.

— **Stricarea moravurilor.** Ni-se scoate din *Muerău* (com. Turda Arieș) că frumoasele moravuri ale colindelor de Crăciun s'au stricat acuma în așa măsură că ele au devenit numai un prap de lucruri urite și de stricare a tinerimii. Corpulentul nostru învinuiește pentru aceasta, înfruntând lungă listă de păcate, pe preotul locului, sub obiduirea cărora au început cartele și zizaniile și urmare a acestora rălăcirăa comunei. Regretăm că ni-se face de datorie a creșta și astfel de lucruri.

— **Singura librărie românească din Austria.** Primitiv la redacție un calduros a adresat Românilor din toate părțile lumii pe care sunt invitați a da concursul lor patriotic librăriei «școala română» înființată acum trei ani în urmă, în Suceava.

Această librărie are și tipografie proprie și e înzestrată cu toate cărțile românești, li-

Sunt în păraginire și aceștia. Nimeni n'are grijeste. O gramadă de purcei doar de se freacă de ei lăsând pe ei namolul ce l'au adus din vânt.

Și roatele trăsării se întorc tot mai tare și nimicesc distanța.

Am trecut peste «Podele» și suntem aproape de Brad. Oamenii vin cu desăgii încărcăți în spate dela tâng. Unii povestesc, alții, însuflețiți de căldura un pânar două, mai mult cântă, și chiuie, — unul, pe care se vede că l-au adăpat mai tare făcând «inginer» și acum măsură drumul mai mare de a latul decât dealungul, ce să-i faci năcăzul dacă a dat de om?

În Brad nu aveam mult timp de zăbovit, căci mă aștepta o altă trăsură ca să mă ducă la rudeniile dela Tebea.

Am plătit surugiului și bacșiș bun și m'au urcat în trăsura, care mă ducea acasă... la rude.

Pe drumul dela Brad cătră Baia-de-Criș mi-s repetat scenele și am văzut aci și mai mulți «ingineri»...

Slavă ție Doamne! Am ajuns să văd nătos turnul bisericii dela Mesteacăn.

Drumul se cotește: odată, de două ori înaintea mea apare, dupăce am coborât în vale, lina, biserica din Cebea, acest templu măreț și superb în frumusețe, văd și admir încă odată și un tron secular și mormântul, care păzește sfintele osemintele ale unui român mare în fapte și în norocire!

Imi scot pălăria și mă închin. Imi face sfântă cruce... Și par'că văd în întunerecul ce l'asat încet, umbra lui planând peste pompoz edifiu și uriașul goron.

gariare, artistice, științifice din regat și din afară
publicitate regat.

Comitetul conducător compus din d-ni Em.
s'a înființat, Iancu Nistor, Rem. Sbiera, George Tofan,
D. N. Turcan, face apel la toate sentimentele ro-
ste. Mănești pentru a încuraja prima librărie romă-
redăsească din Austria.

Făcându-ne ecoul dorințelor acestui comitet,
trebuie să îndemnăm și noi pe toți bunii români să i dea
prijinul lor patriotic comandând la această li-
brărie cărțile necesare, acei de peste hotare, iar
din regat, cari fac călătorii prin dulcea Bucovină
să nu uite că au o datorie a lor mare de a vi-
ta acest focar de cultură a românismului.

**Răscumpărări de felicitări de Anul
Nou!** Ca răscumpărare a datinei de a gratula la
at vinul nou, au mai contribuit spre scopurile cul-
osândurile ale despărțământului Timișoara al Asociații-
laolaltinei pentru cultura poporului român: Dr. George
Adv. Adam Timișoara 5 cor.; Ioan Pincu Ciacova 4
Damianor.; Romulus Cărăbaș, Nicolae Gherdan și Ar-
rator. Radie Oprean Timișoara câte 2 cor.

Căroră, se simte plăcut îndemnat Comitetul
cut despărțământului, a le exprima mulțăminta sa.

— **Max Nordau** a publicat acum cât-va
Comimp într-un ziar din Roma un articol plin de re-
ca. p. aproșuri la adresa României, pentru politica ei în
os diBalkan.

Ziarul „Tribuna” dă ospitalitate, în ultimul
a penumăr ce primim, unui lung articol — răspuns
0 coal d-lui Nicolae Tacit fost inspector școlar român
ecțiunde Epir.

DI Tacit răspunde lui Nordau la toate afir-
onalumările privitoare la existența aromânilor din Epir,
ermispre a dovedi aceiași origină și asemănare a lim-
direbeii lor cu limba românească.

— **Cravatele regelui Oedip.** Un socie-
tar al principalului teatru din Paris, care se bu-
noase, cură de un renume mare în toată lumea ca tra-
it acobedian, trebuia să joace de curând un rol in-
n prilesemnat într-o piesă modernă. Cel mai elegant
Cores. dintre colegii lui veni la celebrul actor pe timpul
i, într'repetiției și îi vorbi astfel:

— Amice, dta ca principe deposedat nu
e și c. poți apare pe scenă cu asemenea cravate de pră-
gretan. vani de câte 65 bani.

— Ai, dreptate, răspuse tragedianul, dar
eu sunt așa de nepractic în cât nu pot să-mi
ă d. aleg eu însu-mi cravatele care-mi trebuiesc. Dta te
s ap. bucuri de renumele de a fi meșter în aria ele-
ii pri. gantei, du-mă la furnizorul dtale de cravate.

Și amicul duse pe artist la cel mai celebra
rei archemisier din rue dela Paix, și îi alese trei cra-
vate cu adevărat genial făcute. Oedip era încântat.
Când însă veni plata, funcționarul comercial ceru
ti, litec: cea mai mare liniște 75 de frauci.

Dar' am sosit!

După sărutările și îmbrățișările reciproce,
după vre-o câteva oare de întrebări și răspunsuri,
tare și m'am retras cu gândul să adorm.

Aș! Crezi că am putut?

Mi-se părea că rătăcesc pe alte lumi și trăiesc
de cât vremuri trecute.

Din umbra întunecului, la razele lunii ce
tare și se reflectau pe perețele odăii răsărit-a ca din senin
ai mu. înaintea ochilor mei un om... un martir, cu fața
azului arămie și sbărcită și cu un fluier în mână...

Se pareă că vrea să-mi spună ceva, ori vrea
it, căca-mi cânte acea doină a vremilor apuse, tră-
ucă lăganându-o prelung din fluierul său fermecat.

M'am cutremurat! M'am sculat în pat 'l-am
privit lung... și întrebător și umbra pareă că 'mi
pune cu un glas de dulce duiosie că: «Nu eu
ni-s'a. unt... Eu nu sunt..., eu sunt numai umbra lui!»

Sângele 'mi svăcnea mai puternic în vine...
tă simțiam răpit de un curent... nu știam și nu
vād să. team să 'mi dau seamă ce e, unde sunt și ce
s' întâmplă cu mine.

A fost târziu, târziu de tot când am price-
puit totul...

Da! Și atunci de nou m'am închinat umbrei
ta go. acesteia, trimițându-i salutul unui neam întreg și
sfinte. lăcându-mi cruce, o fierbinte rugăciune am trimis
și neatălui ceresc, ear în gându-mi am zis:

— Dormi în pace umbră!

Și umbra a dispărut.

Somnul mi-a fost liniștit. A doua zi m'am
culcat de noapte. Cei ai casei nu știau nimic și

— Șaptezeci și cinci de franci! esclamă
cu cea mai puternică voce de declamație Oedip
așa că geamurile răsunară și mușterii cari se
aflau în prăvălie, îngalbeniți se urcară pe scaune.

Directorul fabricii de cravate încercă să li-
niștească pe tragedianul exasperat și se declară
a mai lăsa din preț. Furia regelui orb se prefăcu
atunci în nebunie și răzând ca regele Lear Ha-a-a
ah! el adaose:

— Iată cei 75 de franci ai d-voastră. Eu
nici nu sunt furios că odașă în viața mea. am
putut vedea și cu ochii mei proprii aceasta: gluma
face 75 de franci.

După ce zise acestea, el își împachetă cele
trei cravate geniale cu dispreț și pași majestuos
spre ușe, pe când bărbații și femeile cuprinși de
fiori priviau la cel ce eșea zăpăciți.

Amicul care instrui pe tragedianul clasic în
arta eiegantei e celebrul actor Le Bargy, admirat
prin eleganța cravatelor sale de toți tinerii din
Paris iar Oedip este după cum au putut să o
înțeleagă cititorii Mounet — Sully care trebuia
să joace în Reveil a lui Hervieu, după uu timp
îndelungat pentru prima oară un rol modern.

— **Problema aparatului de sburat re-
zolvată?** Se anunță din New-York că dl Char-
les Fordyre, reprezentantul unui consorțiu francez,
a cumpărat aparatul de zburat inventat de curând
de către frații Wright, în mod condiționat, pentru
suma de 300 de mii dolari (un milion și jum. fr.)

Deoarece inventatorii refuzaseră să arate a-
paratul, contractul stipulează că ei sunt datori să
facă în termen de trei luni de zile experiențe
de zburat, în America, cu o iuteală minimală de
50 kilometri pe oră înainte ca să devie perfectă
cumpărătoarea. Abia după semnarea acestei con-
vențiunii frații Wright au arătat niște fotografii
instantanee ale aparatului lor în saor, cari au stăr-
nit cea mai mare uimire.

— **Cubicașul.** Am comunicat într'un nu-
măr trecut, cum în comuna Parașta fost omorât cu-
bicașul *Oze Ignác*, în hotarul comunei, pe care
a rățit noaptea plecând din birt. Jandarmii au
nomit cercetare și l'au aflat și deținut pe ucigaș,
țiganul Ioan Micu, care în seara acea a fost și el
în birt și a văzut la cubicaș o pungă cu bani.
Deunăseama aceasta l-a ispitit la grozava sa faptă.
Micu neagă, dar cercetarea finută acasă la el, a dat
de hainele lui sângerate și de o săcură plină cu
sânge închegat. A fost dus în temnița din Timi-
șoara.

— **Cel mai vechiu tunel.** Cu ocazia tăe-
rei tunelului Simplon, prof. Berthelot, reamintește
o lucrare identică care fusese începută acum 25
de veacuri.

m'am dus singur ca să vizitez încă odată pentru
a sută oară poate cimiteriul.

Și de atunci — e mult de atunci — de câte
ori mă simț singur și părăsit, lasat pradă chinu-
rilor suflești, caut în istoria scumpă a trecutului
nostru, care pentru mine e izvor de apă vie; ci-
tesc, înțeleg și pricep; mă simt apoi de nou tare
și puternic, nu-s mai mult cel vechiu. Mintea-mi
o mie de gânduri frumoase o frământă, și simt
că 'n pieptu-mi port șapte vieți.

Voi? O, voi dragă sunteți așa de aproape
de el, de rămășițele lui, și totuși sgriburii tremu-
rând de frig, ear eu departe mă încălzesc și
mă adap la izvorul, adevăratul izvor binecuvân-
tat al dragostei pentru neam și al lui bine.

Așa-i că nu te îndoiești de asta?

Valete!

Seghedin, Ianuarie 1906.

Iuliu V. Ioanovici.

Un sfat pe zi.

Freschețu respirației. Freschețu respirației
este una din calitățile cele mai seducătoare ale
femeii. De aceea, dacă se întâmplă, din cauza
unei dispozițiuni, după oare-care escese osteni-
toare, ca respirația să nu aibă frescheța necesară,
trebuie să se întrebuinteze următoarea gargară:
apă destilată ferbinte, 250 grame tinctură de
myrbe (smirnă), 10 gr., zahăr alb, 20 gr.

În Cartea Regilor se spune că Ezechia care
a domnit în anul 700, înainte de era creștină, pre-
văzu Ierusalimul cu un șanț de apă, care trebuia
să treacă printr'o colină; galeria trebuie să fie a-
cea numită Shilvah, care aducea apa râulețului
Moria, situat la răsăritul orașului, după cum men-
ționează Evanghelia lui Ioan.

Ezechia, cu săparea tunelului, și-ar fi propus,
dând un parcurs subteran apei ce mai în-
ainte eurgea printr'un canal neacoperit, să prevadă
cu apă orașul chiar și în caz de asediu.

În anul 1880 s'a descoperit de câți-va copii,
cari se scaldau în acea galerie, o inscripție în ca-
ractere ebraice vechi.

Din această inscripție rezultă că colina fu
atacată din cele două părți opuse de către cio-
plitori, cari sfârșiră prin a auzi sunetul loviturilor
și al vocilor și cu întâlnirea lor; faptul mai este
întărit și de urmele daltelor ce se mai vad pe pă-
reții tunelului.

Se crede totuși că de multe ori, în timpul
săpării, s'au luat direcțiuni greșite; asta ne mai
dovedește că ebreii nu cunoșteau vr'un instrument
analog busolei.

Tunelul e drept și lung de 531 m. munci-
torii se întâlniră la jumătatea drumului.

Secțiunea variază în lățime între 60 și 92
centimetri, pe cât înălțimea la una din intrări este
de 3 m., poate că s'a găsit vre-o spărtură în col-
ină și din cealaltă extermitate măsoară numai 1
m. 80

Inginerii au încercat să mențină în timpul
săpării nivelul orizontal, ceea-ce probează că po-
sedau instrumente adaptate pentru ajungerea a-
cestui scop.

— **S-a deschis** prăvălia de coloniale a lui
Rudolf Baumann Arad. Piața Tökoly în colțul
străzii Lázár Vilmos. Un izvor bun de cumpă-
rare recunoscut pentru fructele proaspete de tot
felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. remân cu
deosebită stimă: *Baumann Rudolf.*

INVITĂRI ȘI PETREGERI.

În prescarea Anului-nou, tinerețea română
din Arad, a arangiat o convenire socială, care a
reușit foarte bine ca succes atât moral cât și
material.

Între pauză la miezul nopții, deputatul *Dr.
Stefan C. Pop* și avocatul *Dr. Cornel Iancu*, i-au
făcut prohodul anului vechiu, salutând cu bucurie
nașterea celui nou, dela care poporul românesc
așteaptă...

La petrecerea care a durat până în zori, au
participat:

Doamnele: Adam (Arad), Dr. Brădean, Li-
pova), Dr. Crișan (Aradul-nou), E. Dascăl (Mică-
luca), Dr. Ispravnic, Ciontea, Herbay (Arad), H.
Mihulin (Cicir), Sofia Mihulin, Oncu, văd. Olar,
G. Papp, Dr. Popa, Irina Popovici (Arad), G. Po-
povici (Chișineu) Morar, Raicu, (Arad), Serb, (Li-
pova), Simtion, văd. Secula, (Arad), Ungureanu,
(Curtacher), Vasilon și Vuia.

Domnișoarele: Minerva Ceontea, Florica
Bonciu, (Arad), Burdan, (Șimand), Ersilia Cadar,
(Pecica), S. Dascăl, (Micăluca), Mărioara Crișan,
(Aradul-nou), Ana Crișan, (Burda), Florica Iercan,
(Siclău), Ineuan, (Macea), Lazar, Cornelia Moldovan,
M. Morar, Păcurar, Florica și Lena Popovici, Ve-
turia și Leontina Papp, Hortensia Raicu, (Arad),
Loea Serb, (Lipova), H. Sturza, (Arad), Aurelia
Sevici, Maria Tamaș, (Șiria), Geta Ungurean,
(Curtacher), Dora Vuia, (Arad).

*
«Reuniunea română de cântări și muzică a
plugarilor din Izvin» arangiază, pe ziua de 6/19
Ianuarie (Botezul Domnului) 1906, un concert
împreună cu teatru, în casa sa proprie, la care
p. on. public respectuos se invită a participa.

În pauză se vor reprezenta jocurile națio-
nale «Călușerul și Bătuta»; ear cu exhaurirea
programului urmează — petrecere și joc.

Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și
se vor cvita publice.

*
Corul vocal gr. or. rom. din Ghilad invită
cu toată stima la reprezentațiunea muzicală, tea-
trală, declamatorică împreună cu dans ce se va
aranja Sâmbătă în 7/20 Ianuarie 1906 (ziua sf.
Ioan) în sala școalei confesionale gr. or. române
de băeți, din loc

«Reuniunea de cântări și muzică gr. or. rom. din Varadia» invită cu onoare la concertul împreună cu teatru ce va aranja Vineri, la Botetul Domnului, adevă în 6 Iannarie 1906 st. v. în sala ospătării mari de acolo.

ECONOMIE.

Arad, 16 Ian.

Inaugurarea noului institut de credit și economii: «Codreana» din Băsești. În 9 Ian. n. c., a treia zi de Crăciun, s'a inaugurat noaua bancă românească din *Selagiu* «Codreana» cu sediul în vestita comună Băsești despre și mai renumitul nostru bărbat George Pop de Băsești.

În 9 Ian. n. c. dimineața veneau sanii după sanii pe străzile Băseștilor, aducându-ne fiecare oaspeți, preoți, avocați, învățători și mireni, împreună cu popor dela sate, cari doriau să fie de față la acest praznic.

Dela sf. biserică am mers cu toții la locul noului institut de bani unde îmbrăcați în ornate, preoții *Petru Pap* din Babța și preotul locului pe lângă pontificarea părintelui protopopului *Vasile Pap* din Orța de jos, s'a săvârșit sfințirea apei, după care a urmat binecuvântarea localului și stropirea cu apă sfințită a tuturor celor de față în frunte cu inteligența, care era reprezentată prin d-nii: *George Pop de Băsești*, *Vas. Pop paroh*, *protopop*, *Orța*; *Francisc Hossu Longin*, *Deva*; *Petru Pap*, preot Babța; *Teodor Lengyel*, preot Stremț; *I. Lengyel* preot în Orța-de-jos, *Dion. Pop*, Orța; *N. Orga*, contabil la «Sălăgiana» Jibău, *Im Lobonț*, preot Gărdani, Giurtdi; *Dr. A. Boitor*, Agârbiciu, *Marcu, V. Mica*, Odorhei; *N. Tătar*, contabil; *G. Murășian*, precum și alții mulți, pe cari nu i-am putut însemna și o mulțime de dame.

După sfințirea apei a urmat cetirea rescriptului tribunalului din Zălau relativ la înregistrarea firmei noiei bănci, ear după aceasta cuvântul de inaugurare a ilustrului nostru bărbat *George Pop de Băsești*. Aceasta vorbire frumoasă a făcut o impresie asupra tuturor celor de față, cari am ascultat-o cu toată evlavie. După actul de inaugurare ne-am întrunit apoi la ospitala masă a dlui *G. Pop de Băsești*. *D.-cr.*

Tîrg de cai de lux în Brașov. Pentru ridicarea culturai de cai în Ardeal, orașul Brașov a hotărît să aranjeze în luna August, tîrg de cai de lux. Tîrgul acesta se va ținea în fiecare an.

«**Meseriașul**» este titlul unei noauă foaie, industrială și economică, ce apare în Lugoj, tot a două Duminecă, în redacțiunea unui comitet alcătuit din măestrii. Proprietar și redactor responsabil e Constantin Liuba.

Posta redacției.

V. M. în C. Nu putem acorda reduceri preste tot și mai ales Casinelor din principiu nu acordăm.

Posta administrației.

M. Casino. Fehértemplom. De aici se expediază foaia regulat.
D. M. M. St. Noi trimitem la Berzova.
P. Cimponeriu. Vinga. Noi am trimis regulat foaia. N'am sistat.
D. R. Dézna. Abonamentul e plătit până la 1 Iulie 1906.
I. T. Scărișoara Lapuș. Abonamentul e plătit până la 1 Martie. 1905.

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Nichiu.

**Află aplicare momentan
3 culegători tipografici
buni
în tipografia „Tribunei“.**

Nouă prăvălie de flori.

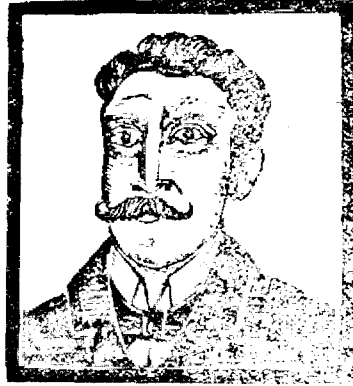
Atrag atențiunea on. public asupra prăvăliei mele de flori naturale și artificiale ce mi-am deschis-o în

Strada Hunyadi n-ru 6.

Primesc să pregătesc pentru ori-ce ocazii de nunți, baluri, etc. buchete, coroane și orlăe decoratiți, cu cel mai bun gust. În timp de lipsă, coroane se pregătesc în 3 ore. Primesc și aranjare de grădini pe la domeni, cu condițiile cele mai favorabile. Recomandându-mă în protecția onor. public, rămân cu deosebită stîmă:

Czavar Dániel

Grădinar, — Arad, — strada Hunyadi-u. nr. 6.

Am
fost
betiv

până-ce nu am folosit **medicina antialcoolică a lui FRANKL.**

Femeea mea mi-a pus-o în băutură, și cum acest medicament nu are nici miros și nici gust, — fără știrea mea am luat leacul mântuitor. Acum mi-e searbă de ori-ce băutură spirtoasă. Recomand ori și cul acest leac. *K. M., măcelar.*

Acest leac a readus fericirea în mil și mil de familii. Nu e strălucirea sănătății! Un flacon întreg e 5 coroane. Se poate comanda și cu rambursă.

FRANKL ANTAL, spiterie
S Z E G E D, Felső-város 20.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Oct. 1905.

ARAD—BUDAPESTA.

	acc.	pers.	pers.
Arad, pleacă	4.16 dim.	11.25 a. m.	9.30 seara
Sofronya	—	11.41	9.48
Curtici	4.36	11.55	10.03
Lökösháza	—	12.10	10.21
Chitighaz	4.59	12.26	10.40
Ciaba	5.17	12.59	11.24
Szolnok	7.17	4.13	2.34
Bpesta, sosește	9.35 seara	7.20 seara	6.10 dim.

BUDAPESTA—ARAD.

	acc.	pers.	pers.
Bpesta, pleacă	7.25 dim.	8.10 dim.	10.—
Szolnok	9.16	10.56	1.—
Ciaba	11.11	1.28	4.09
Chitighaz	11.30	2.29	4.58
Lökösháza	—	2.51	5.21
Curtici	11.54	3.05	5.38
Sofronya	—	3.15	5.50
Arad, sosește	12.12 d. m.	3.29 d. m.	6.05 dim.

ARAD—SEGHEDIN.

	pers.	pers.	pers.
Arad, pleacă	4.50 dim.	4.06 d. m.	7.10 dim.
Pecica	5.33	4.39	7.54
Bătania	6.01	5.01	8.21
Mezőhegyes	6.38	5.30	8.57
Nádlac	7.26	6.31	9.48
Makó	8.02	7.13	10.29
Seghedin, sos.	9.35	8.31	11.49

SEGHEDIN—ARAD.

	pers.	pers.	pers.
Seghedin, pl.	4.00 dim.	6.29 seara	3.23 d. m.
Makó	5.05	7.30	4.17
Nádlac	5.59	8.13	4.53
Mezőhegyes	6.36	8.46	5.23
Bătania	7.31	9.33	6.02
Pecica	7.58	9.57	6.59
Arad, sosește	8.35	10.33	6.17

ARAD—TEIUȘ.

	acc.	pers.	pers.
Arad, pleacă	12.22 d. m.	4.29 d. m.	6.35 dim.
Ghioroc	—	4.35	7.06
Radna-Lipova	12.56	4.59	7.29
Soborșin	1.50	6.55	8.47
Murăș-IIia	2.31	7.55	9.42
Deva	2.56	8.44	10.27
Simeria (Piski)	3.07	8.58	10.41
Orăștia	3.32	9.45	11.24
Vințul-de-jos	3.53	10.30	12.04
Alba-Iulia	4.15	10.49	12.24
Teiuș, sosește	7.26 seara	11.25 seara	12.58 d. m.

TEIUȘ—ARAD.

	pers.	acc.	pers.
Teiuș, pleacă	3.55 dim.	8.55 dim.	2.— d. m.
Alba-Iulia	4.23	9.30	2.28
Vințul-de-jos	4.44	11.47	2.48
Oraștie	5.33	12.33	3.33
Simeria (Piski)	5.59	12.50	3.57
Deva	6.29	1.16	4.27
Murăș-IIia	7.06	1.41	5.05
Soborșin	8.15	2.32	6.19
Radna-Lipova	9.34	3.23	7.34
Ghioroc	10.10	—	8.16
Arad, sosește	10.50 a. m.	4.01 d. m.	8.50 seara

ARAD—TIMIȘOARA.

	pers.	pers.	pers.
Arad, pleacă	6.15 dim.	12.17 d. m.	5.— seara
Aradul-nou	6.25	12.28	5.21
Vinga	6.55	12.56	6.14
Timișoara, sos.	7.44	1.45	7.39

TIMIȘOARA—ARAD.

	pers.	pers.	pers.
Timișoara, pl.	8.25 dim.	2.10 d. m.	9.17 seara
Vinga	9.45	3.03	10.17
Aradul-nou	10.27	3.33	11.49
Arad, sosește	10.40	3.42	10.95

Brunner Béla

prăvălie de specialități pentru doamne și domni

ARAD

Szabadság-tér nro. 20

(Colțul străzii Forray. palatul Contelui Nádasdy)

Recomandă magazinul său bogat asortat, unde se găesc întotdeauna cele mai noi articole de modă și de sezon.

Mare asortiment de obiecte de lux, cu preț redus.

Mare asortiment de parfumerii franceze și engleze.

Magazinul principal al fabricii de mănuși **Hauerli I. & Comp.**

Prețuri eftine.

Serviciu prompt.

Comandele din provincă se execută fără cea mai mică amânare.

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA.

1904
Decembre

ACTIV

75968453	54573453	Reserva metalică Aur . . .	77946985
3134873	21395000	„ „ „ trate Aur . . .	31125000
49301391		Argint și diverse monete . . .	
10103214		Portofoliu Român și Străin . . .	
11999320		*) Impr. contra ef. publice . . .	4775500
13585780		„ „ „ In cont curent 19380881.	
1704546		Fonduri publice . . .	
5582645		Efectele fondului de rezervă . . .	
588765		„ „ „ amortisarea imob. și material . . .	
808119		Imobilii . . .	
75800487		Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	
13667726		Cheltueli de Administrațiune . . .	
18947998		Deposite libere . . .	
		Compturi curinți . . .	
		Compturi de valori . . .	
281193317			

PASIV

12000000		Capital . . .	
18817746		Fondul de rezervă . . .	
2867876		Fondul amortisării imobilelor și material . . .	
169138530		Bilete de Bancă în circulațiune . . .	
1461065		Profituri și pierderi . . .	
1107613		Dobânzi și beneficii diverse . . .	
75800487		Deposite de retras . . .	
		Compturi curinți . . .	
281193317			

Scomptul 5%
*) Dobânda 6%1905
17 Decembre 24 Decembre

110702022	109071985
1406006	1272315
67635170	69265930
24494511	24156381
11999776	11999801
15075400	15014875
2920477	2914477
5764581	5765219
599476	599612
833087	843607
81516865	81339740
11544226	10384940
27194351	26708614
361685948	359337496
12000000	12000000
20110084	20190153
3039628	3048808
242133160	239818320
1560783	1560783
1325428	1379692
81516865	81339740
—	—
361685948	359337496

NU e de lipsă să se mai comande bandage în Budapesta și Viena. Confectionez tot felul de **mănuși și bandage** pentru domni și doamne precum și suspensorii, cu prețuri favorabile și le curăț. Solicitând protecția onorabilă a publicului oin loc și jur, sunt cu toată stima:

Kovács Lajos

mănușier și confectioner de bandage
Arad, St.Pal-u. Nr. 3.

Vinzare de **VIN** în mare și mic, producțiune proprie din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Schiller (roșu)	56 „
Vin roșu vechiu	cor. 1.—
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1.60 cor.
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capătă la **Quiriní Sándor**
Arad, Aulich Lajos-u. 7/e.

In prețuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă atențiunei p. t. publicului din loc și din provincie care vrea să zidească, primind pe lângă prețuri moderate și pe lângă garanță tot felul de lucrări din branșa zidăriei anume: case de arîndă, case private, cartele de vară și grînare precum și transformarea edificiilor vechi, a fațadelor și a pavagelor de ciment și beton.

La dorință servesc gratuit cu planuri și cu preliminar de spese.

Am onoare a încunoștiința pe onor. public, că

în curtea fabricii de spirt „Mittelmann“
din Béla-tér 1. am deschis un magazin pentru

lemn de foc

unde se pot căpăta:

blăni de fag de I-a clasă || blăni de fag de II-a clasă
stejar I-a || stejar II-a
de asemenea și grinzi. = Se poate lifera și cu vagoanele.

Braun Ede.Pentru vinderea
în comisiune a

Marelui Magazin de asortimente de sticlă

de porcelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de masă și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, deoruri pentru odăi și mese, acomodată pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămător de convenabile.

Toate acestea, se vînd pe prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe

: Szabadság-tér 21. :

Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie.

Cu stima: **Klohs Adolf.**

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restauratier.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta. Nu e leac secret. vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, immedeierea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de urechi, bătăile de inimă, sgârșiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răcoala la mâini și picioare, slăbirea peste tot, reuma, odăgria ischias, nudul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care în trecut numai a medicului se vindecă prin electricitate. Esența acestui aparat este că vindecă cu numai din timp în timp, și introduce constant

în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, care pe de altă parte e cel mai bun remediu contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii este prețios cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-cine încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu încredere.

Prețul aparatului mare e Cor. 6. folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4. folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comerial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o-o-o țurile cele mai avantajoase. o-o-o

În spezial fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâ-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Seitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miei și mari, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinărilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz,
garantând totdeodată, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

Efectuez totdeodată lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paratură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o-o-o-o-o-o și prompt. o-o-o-o-o-o

Serviciu prompt și conștientos!

Unde se adună Românii? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte estine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restaurantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciu prompt și conștientos!